

లేనినీ, వరయ న్నానవరూపుదాల్చుతటి భృత్యా
మాత్యసన్నిత్రవై, ఖరులజ్జేరి నిరంతరంబు గడు
వేడ్కంగొల్చుచున్నట్టివా, నరు లేనోములునోచి
నారొ తొలిజన్మంబందు సీతాపతి. 45

మ. వ్రతము ల్దానజపాగ్ని హోత్రములు దేవబ్రాహ్మ
ణారాధన, ల్లగ్రితువు ల్కంత్రహాస్యముల్సకలస
త్కర్తంబులు న్నివ నే, నితరంబేమియెటుంగ వే
టొకటి ని న్నీరీతిగానమ్మితిన్, శ్రితకల్పదుమ
యెట్లుబ్రోచెదవా నీచిత్తంబు సీతాపతి. 46

శా. చెంతంజేరినఁ గూర్చి లేక యిటు గాసింబెట్టుట
ల్పాడ సా, మంతంబేమనవచ్చు నిన్నిఁక మహా
త్తా లోకువౌ వారిపై, బంతంబేమిటికయ్య !
'పిచ్చుకపయిన్ బ్రహ్మాస్త్ర' మన్నట్లు నా, వంత
లీర్చు మొఱాలకించుమిఁక దేవా! వేగ సీతాపతి.

శా. నిచ్చల్బాపకకొల్చి యూరకయపోనిచ్చెన్న నే
ఁజొచ్చెనా?, గచ్చల్తానుము నిన్ను నేవదల లో
కఖ్యాతిగాఁజాటి ని, న్రచ్చనెట్టకమాన నమ్ము
ము యధార్థంబింతయు న్నేర్పుచే, నిచ్చేదారిఁక
లేదు వేడిన ఫలం జేమయ్య సీతాపతి. 48

శా. కాసీజాలని మానవాధములపైఁ గబ్బంబులం
జెప్పినన్, గాసింబొందుట మాత్రమేకలుగు నా

కామ్యార్థము న్దోచదా, కాసంతైనను సత్కవీం
ద్రులకు భక్తత్రాణ నిన్దొల్చి నీ, చాసుల్లాకయ
భోగమోక్షములు సాధ్యంబౌనె సీతాపతీ.

మ. అరయ న్దుర్జనుఁ డొక్కవేళను మహాహంకారుఁ
డై యూరకే, పరుషోక్తుల్కది నొవ్వబల్కెనని సం
భాషింతురా వానితో, ధర్మపైసజ్జను లెందునైన
ను యథార్థంబెట్లనం గుక్కకా, ల్లఱవంగ్రమ్మఱ
దానికాల్గఱవ యోగ్యంబౌనె సీతాపతీ. 50

మ. ఉపవాసంబులు తీర్థయాత్రలును మంత్రోపాస
నల్ ఘోరమకా, తపముల్నేయఁగనేల గాసిబడి
మర్త్యశ్రేణు లుర్విక్ వృథా, చపలత్వంబులు
మాని నిచ్చలమసీషన్నిన్ను నేవించిమో, ఊపదం
బందఁగరాదె సూక్ష్మమున భక్తత్రాణ సీతాపతీ.

మ. ఇనవంశోత్తమ విన్నపంబొకటి నీ వీరితి నామీఁ
దికి, న్కనుమున్నా డినయట్టిసీప్రతిన మానంబూ
నినావేమొ వ,ల్దనువా రెవ్వరునిన్ను సంద్రమొ
డికంబై మేర తాఁదప్పివచ్చిన వారింపఁగ నేరికిం
దరము నీచి త్తంబు సీతాపతీ. 52

మ. ఇదిపుణ్యం బిదిపాపమంచు మది నూహింపంగనీ
దెవ్వరిం, గదియ న్దేవ యొనర్చుఁ జేబడుపను
ల్లానీదు మర్యాళి కా,పదకున్మూలము చీ దరిద్ర.

- ము భరింపంజాలఁ గేల్తొడ్పుఁ జే, సెద నాచెం
తకుఁ జేరకుండనిపుడే శిక్షించు సీతాపతీ. 53
- మ. అరవిందా ప్తకులంబు పావనముసేయం బజ్జికం
తాదిము, త్కరదైత్యాళినిసంహరింప నిజదాస
శ్రేణులన్ ధాత్రిపైఁ, గరుణందీక్షయొనర్చిప్రోవ
గను సంకల్పించి కౌసల్య క, బుర్రమొప్పు గొ
మరుండవైతివి జగంబులైచ్చు సీతాపతీ. 54
- మ. ధరపై నల్పున కొక్కవేళ విధి వ్రాతంజేసి ప్రా
ప్తించినన్, సిరిదాసంతతభాగ్యశాలిగతి రంజిల్లం
గనెట్లబ్బు బం, గరుతోగూర్చిన పల్లరాతికిని జ్ఞా
క్కంటైన వజ్రంపు సొం, పరయన్ గల్గునె యించు
కంతయిన తథ్యంబెన్న సీతాపతీ. 55
- శా. అక్షీణోగ్రతపోబలంబునను దైత్యశ్రేణులెం
చన్ సహ, ప్రాక్షాదిక్రతుభుక్సమూహమతి దై
న్యస్వాంతులై మ్రొక్కినన్, రక్షింపంగననేకరూ
పములఁ జిత్రంబొప్పఁగాఁదాల్చి యా, రక్షోవీ
రుల సంహరించితివి శౌర్యస్ఫూర్తి సీతాపతీ.
- మ. రవివంశంబునఁబుట్టి శంకరుధనుర్భంగంబుగావిం
చి దా, నవసంహారముఁజేసి నిర్జరుల నానందం
బునందేల్చిభూ, రివిఘాతంజెలువొంది భక్తులను
ధాత్రింబ్రోచు శ్రీరామమూ, ర్తివి నే నెంతటి
వాఁడ నీమహిమ వర్ణింపంగ సీతాపతీ. 57

మ. బహుజన్తంబులనుండిచేసిన - మహాపాపంబుల
న్బాపంగా, గ్రహదోషంబులడంప దుస్సహ దరి
ద్రవ్యాధులకా ద్రుంకంగా, నిహసౌఖ్యంబులొ
సంగిభక్తులమనంబింపొందఁజేయ న్రఘూ, ద్వహా!
సీనామజజంబెచాలు నిముషార్థంబైన సీతాపతీ.

శా. ధీరుండై భవబంధముల్లునిమిథాత్రింబూజ్యుం
డై సంతత, శ్రీరంజిల్లుచు సీయనుగ్రహమున
జ్ఞెన్నొంది యాపిమ్మట, జ్ఞేరుకామోక్షపదంబు శా
శ్వతముగాసిద్ధంబు వైవస్వత, ద్వారంబెన్నఁడు
దేరిజూడఁడు భవద్భక్తుండు సీతాపతీ. 59

మ. ధరనావంటి మహాపరాధుఁడిక మర్త్యశ్రేణిలో
లేడు నిర్జరులెన్నంగనునీకుమించనిక నార్తత్రా
ణదీక్షాధురం, ధరులైనకా మఱిలేరు సత్యమిక
సీదాసుండనై “యన్యథా, శరణం నాస్తి” య
టన్న న్యాయమున నిచ్చల్లాల్తు సీతాపతీ. 60

శా. ఆర్తత్రాణకళాప్రవీణుండవు సీ వంచుకా మదిం
దోఁచె నా, ధూర్తత్వంబు సహింపనెవ్వరు సమ
ర్థుల్లారు నీకన్న నే, “గర్తవ్యంమహదాశ్రమం”
బనెడు వాక్యంబెంచినికాగొల్చెద, న్నార్తాండాన్వ
యవార్ధిశీతకర న న్తన్నించు సీతాపతీ. 61

శా. వింటిన్నీ సరివేల్పు లేడని జగద్విఖ్యాతిగానన్ను
నీ, బంటుకాగాఁ గృపఁజూడుమంటి నొరులం బ్ర

రించలేనంటినా, కంఠే లేరుదురాత్తులంటి నిజ
భక్తత్రాణ నీదీక్షసు, ముంటిం కేమనివిన్నవెందు
సెలవీయక రాదె సీతాపతి. 62

మ. మురువౌపచ్చలతాళికీల్కడియము ల్లాత్తంపు
జౌకట్లు నుం, గరము ల్బావిలి రావిరేకయును
వేడ్కందాల్చి కౌసల్యముం, దర బల్లుదులుగు
ల్కుపల్కులును బోద్యంబొప్పుగా నాడు నీ,
చిరుప్రాయం బొకనాడుచూపు మది రంజిల్లంగ
సీతాపతి. 63

శా. చుం చల్లాడంగ రావిరేక గదలం బోద్యంబు
గా గల్లుగ, ల్లంచుం గజ్జెలు పాదపద్మములమో
యన్తోల నన్నెత్తుకొ, మ్మంచుం జిందులుద్రొక్కు
చుంజనని కాష్టాదంబు గావించునా, చంచద్బా
ల మనోహరాకృతిని నిచ్చల్లాల్తు సీతాపతి. 64

మ. నిడుపాచేతులు ముద్దునెమ్మెగము వన్నెల్లుల్కు
నెమ్మేనుసొం, పడరుంగొప్పకనుంగవ న్నెడదటొ
మ్మందంబు వీక్షించి మున్, జడదారు ల్కది మో
హమందిరట యీసారైన నీరూపమె, న్నడు
నాకన్నులనిండజూచి మదినానందింతు సీతాపతి.

మ. తొలినిన్వేడినవారలా నిరపరాధు త్నేనుగా
నై తినా,యలనీవంచనగంటిదూఱబనిలేజాగాని
తప్పొప్పులుం, గలవారెవ్వరు లేరు నేనొక

డనే గాఁబోలు నీకంతగా, బలుపై యుండిన
మానెనేమయిన మాబాగింక సీతాపతి. 66

మ. అలదుంగెంజిగిలాగుపైన నడిక ట్టందంబుగాగ
ట్టియు, న్విలుగోలం గయిబూనిబ తళికత్తివిందా
ల్చి తమ్ముండు నీ, వలనాఁ డామునిజన్మముం గ
డపి యాహ్లాదంబుతోనేగు నీ, చెలువం బెట్టిదొ
చూపునామనసు రంజిల్లంగ సీతాపతి. 67

మ. మొదలంటం దెగ మొత్తైదం గొలల గుంపుల్
లేములంబట్టి పైఁ, జదియంగొట్టెద నల్కదీఱ జ
మునిం జక్కాడెదం గొల్లపె, ట్టెద వేల్పుల్దొ
రసంపద ల్నులువ నోడింతు న్నిజంబంచునె, మ్మది
లో నెంచెద నీయనుగ్రహము సంపాదించిసీ...

మ. జరుగంజొచ్చె దినంబులయ్యయొ వృథాసంసా
రమోహంబు ని,న్తట్రువంజేయును మోసపుచ్చు
ట నిజం బొనెప్పుడో పాముతో, సరసంబయ్యె
ను దీనినే స్తమిక నేచందంబునం బాయునా, తర
మా తప్పుకొనంగ నీకరుణచేతంగాక సీతాపతి.

మ. కదలన్నీయపు మోహపాశములు నీ కళ్యాణ
నామంబుపైఁ, గుద్దురై నిల్వదు మానసంబడఁగ
దీక్షుద్బాధ సంపద్భ్రమ, ల్విదలంజాలవు వీని
తోఁ బెనఁగఁజాలక వింతసంసారపుం, గుదె నా
కుత్తుక కేలకట్టితివి నాకుందోడు సీతాపతి. 70

మ. అలుకా పిల్వఁగఁ బల్కువేమిది పరా కైయుం
టివా లేక బీ, దలచూట లెచ్చినాటవా నెనదులే
దా కాక కార్పణ్యమా, బలువా ప్రోచుటకెవ్వ
రున్ మనవి దెల్పంజాలరా తీఱదా, తెలియం
జెప్పు బితాన నెందుకీక సందేహంబు సీతాపతి.

మ. ధరణీశ్చత్రినిజాంకపీఠమున నుద్యద్భక్తి వాతా
త్తజం, డరయ న్రోలను బార్శ్వభాగముల నా
హ్లాదంబున నోసెదరు, లొరది న్నల్లడలందునంద
మెసఁగ న్సుగ్రీవనక్తంచరే, శ్వరతారాసుత
ఋక్షనాయకులు గొల్వన్ రత్న పీఠంబునన్,
గరమొప్ప నైలువొందు నిన్నుఁగన నెన్నండబ్బు
సీతాపతి.

72

మ. కలకాలంబును జీతబత్తెములకై కాంక్షింపకే
గొల్వ నీ, పలుకే బంగరుగాఁగఁజేసితివి యేపా
టింక చాలెప్పుడో, నిలువంబెట్టక ప్రోతువా
యింకను కానీ యెట్లుతప్పించుకో, గలవో
చూచెద బంటుపంతమిది భక్తత్రాణ సీతాపతి.

శా. సామంతుండవె శాంతమూర్తివెక్కుపాసావంతుం
డవే ధాతవే, సామాన్యుండవుగావు నాదు
దురదృష్టం బెట్టిదో నీకయో!, నామీదంగృహ
బుట్ట నీదు నినుఁ బోనాడంగరా దింక సుత్రా
మస్తుత్యపదారవిందయుగ భక్తత్రాణ సీతాపతి.

శా. చేపట్టందగు నమ్మినందుకీక నీ చిత్తంబు పోరా
డఁగా, నోపక మ్రొక్కితి వేడుకొంటి గుటిగా
నుంటిం తుదిందూటితి, నావై నిప్పటికైన నేనె
నరు గానకాదు నీకింతగాఁ, గోపంబుండిన
నిల్వఁజాలుదురె భక్తు ల్లోల సీతాపతి. 75

శా. ఎన్నాళ్లయ్యెను గొల్వఁబట్టి యొకనాఁ డేమంచి
మాటైన నన్నన్నావో మొగమైనఁ జూపితి
వొ డాయక వచ్చితో లేక సుం, పన్నుంజేసితొ
తెల్పు వేమనుట కోపంబైన నన్నింతక, నన్నీ
వేమికఁ జేతువైన సరె దీనత్రాణ సీతాపతి. 76

శా. నామిఁదక గృహలేదు నీకు నెనరున్నం బ్రో
వవా కారణం, జేమోకాని వృథాపరాధినగున
న్నీదుర్దశాంభోధి వీ, చీమధ్యంబున ముంచి
యుంచితివి నాచే నేమగు న్నీతలం, పేమో
తోఁచదు నమ్మియుండినఫలం బింతయ్యె సీతాపతి.

శా. కాయల్లాసెను మ్రొక్కచేతులెపుడుం గైవార
ముల్సేయఁగా, నాయెక జాలదినంబు లిప్పటికి
నెయ్యంజేమియుం లేకయే, పోయెక జిత్తము
వచ్చుటెన్న టికిక నొప్పచ్చంబునామిఁదనా, న్యా
యంబయ్యెనె నమ్మియున్న ననుఁ బోనాడంగ
సీతాపతి. 78

మ. మునునీడెందము వెన్నవంటి దిపుడేమోకాని

నేనెంతవేఁ, డినఁ గాసంతయు నేటికిం గరఁగకుం
డెన్ సత్కృపాంభోధి వీ, వనుచుం గొల్చితి
నింతనిర్దయను బాయం దోఁచుచందం బెటుం,
గను నీవక్కటసేయకున్న నెవరింకం బ్రాపు
నీతాపతీ. 79

మ. నినునేనమ్మికఁ గొల్వనో తలఁపనో నీమాటలే
మైన నే, విననో లాఁతులఁగొల్వఁబోయితిన్ నీ
వేదిక్కుఁగాఁ జూడనొల్లనొ నీయాజ్ఞకుమీటి
యుండితిన్ జాలంబేమి నానేర మే, మనుచుం
బ్రోవవొ తెల్పునీకిదియసాధ్యంబైన నీతాపతీ.

మ. నిను సేవింపుచునుండఁగా సిరులురానీ లేములే
వచ్చి పై, కొననీ మేలొనఁగూడనీ గ్రహగతు
ల్లందింపనీ రోగవే, దనలే జాలియొనర్పనీ విను
మహాత్మా నీప్రసాదంబిదే, యనుచుం భావనఁ
జేసి డెందమున నాహ్లాదింతు నీతాపతీ. 81

శా. కాయంబెన్నఁగ నీటిబుగ్గ యిది నిక్కం బెన్నఁ
గా చంచల, ప్రాయంబుల్పిరులెంచిచూడఁగయ
థార్థంబింక సంసారమా, మాయానాటకమేది
నిల్కడవృథా మర్త్యాళికెందున్ సుఖో, పాయం
బేమియుఁ గానరాదదియె మాబాగన్న నీతాపతీ.

మ. సిరులీజాలుదురో మనోరథముల నిద్ధింపఁగాఁ
జేతురో, గుటిగానమ్మె నితం డటంచు మదిలో

గోరంత చింతింతురో, కరుణం బాములకడ్డమయ్యె
దరొ మోక్షంబిత్తురో తోచదీ, నరులన్వేడెద
రేల సత్కవులు దీనత్రాణ సీతాపతీ. 83

శా. అన్నా విన్నపమైన గైకొనవు డాయ్ రావు
సీమూర్తి నా, కన్నుల్చల్లగఁజూప వెన్నిదినము
లైవారము లేసినన్, నిన్నేలాగున నమ్మవచ్చు
నకటా! నిష్కారణం బూరకే, నన్నీలాగునఁ
బాముల న్బరచుటే నాయంబు సీతాపతీ. 84

శా. ఓదీనావన! యోపురాణపురుషా! యోచింతి
తార్థప్రదా, యోదైత్యాంతక! యోదయాజల
నిధీ! యోసూర్యవంశాగ్రణీ!, యోదుర్దోషవి
దూర! యోరఘుపతీ! యోలోకసంరక్షకా!,
నాదీనోక్తులఁజిత్తగింపు మిపుడైనంగానిసీతాపతీ.

మ. ఘనులాతోల్లిఁటిసత్కవీంద్రులవలె న్నబ్బంబులం
జెప్పి నే, నినుమెప్పింపఁగ లేనిమాట నిజమే
నెయ్యంపులేబ్రాయపుం, దనయుండాడినమాట
లన్నెనరురాదాతండ్రి కెందైన న,ట్లనుకంపామతి
నాకవిత్వమున కాహ్లాదించు సీతాపతీ. 85

మ. తడవాయెన్ నినుఁగొల్వఁబట్టి దయలేదా పిల్చి
తేపల్కవెన్నఁడునాముచ్చటదీఱఁగానెదుటఁగా
నన్ రావు నన్నింతక, న్నడసేయన్ వలదిప్పుడేదె

లుపుమీ నానేర మేమున్నదో, తడయన్ గాదడి
యాసలేటికిక భక్తత్రాణ సీతాపతీ. 87

మ. సకలస్థావరజంగమంబులను సూక్ష్మస్థూలరూపం
బులై, ప్రకటంబొప్పు జరించు కేవలపరబ్రహ్మం
బ వైనట్టిసేవకకల్పద్రుమ ! నాతరంబగునెనిన్
వర్ణింపఁగాఁ జందమా, మకు నూల్పోగనురీతి
గాక పరికింప న్భక్తి సీతాపతీ. 88

మ. తనువు ల్సంపద లెల్లకాలమును నిత్యంబంచు
మోహంధులై, జనులేవేళను నిన్నెఱుంగకయ
సంసారాంధకూపంబున, స్తునుఁగంజొచ్చెదరింతె
నిన్నెఱుంగరేమోకాని నీమాయయో, మనుజ
శ్రేణులకర్తమో తెలియదా మర్తంబు సీతాపతీ.

మ. దయనీకెన్నఁడు వచ్చునోయని మహాత్మా చాలఁ
గన్పెట్టియుం, టి యథార్థంబిఁకనైననుం గరఁగదా
డెందంబు నీమాటకే, మయినందూఁటితినా యనా
దరణసేయం గారణంబేమి నా, పయినీకేమిటికింత
బెట్టిదఁపుగార్పణ్యంబు సీతాపతీ. 90

శా. క్రూరస్వాంతు లసత్యవాదులు కృతఘ్ను ల్నీచ
సేవారతు, ల్దారాపుత్రవిహీను లంధులు పరద్ర
వ్యాపహారు ల్దూరా, చారు ల్నిర్ధనులై జనింతురు
ధర్మజన్మాంతరంబందు ని, న్నారాధించనిదుష్కృ
తంబునను మర్త్యశ్రేణి సీతాపతీ. 91

శా. ధీరస్వాంతులు సూనృతవ్రతులు వర్ధిష్ఠుల్లసత్కీ-
ర్తివి,స్తారు ల్సాధుజనావను ల్సకలవిద్యాపూర్ణు
లై సంతత,శ్రీరంజిల్లుచునుందు రెప్పుడు ధరిత్రి
న్దొల్లినద్భక్తి ని, న్నారాధించిన యట్టిపుణ్యమున
మర్త్యశ్రేణి సీతాపతి. 92

మ. తలిదండ్రులైనరైన చుట్టములు దాత ల్పితృవ
ర్గంబువే, ల్పులు సీకన్నను వేటలేరనుచు నాలో
నెంచి సీబంటనై, కొలువన్ వంచనసేయఁజొచ్చి
తివి లోకులెత్తురా మ్రొక్కజే, తులుగోయన్
వలదైనఁ గీర్తియపకీర్తు ల్నీ వె సీతాపతి. 93

మ. అనయంబు న్భవదీయపాదకమలధ్యానామృతం
బానుచుం,దసివింజెందనిడెందమున్దలిగిసమ్యగ్భక్తి
సేవించుభ, క్తనిక్తాయంబులరీతినిన్దనుటకాత్తజ్ఞాన
సన్తార్గసా,ధనమెట్లబ్బు భవత్కృపామహిమచే
తంగాక సీతాపతి. 94

శా. దేవా ! లోకశరణ్యమూర్తి! వెస నాదీనత్వము
న్బాపఁగా,లేవా వంచనచేసి నన్నిటుల జాలింబె
ట్టుటేకాని ని, న్నేవేళ న్నదినమ్మియుండిన ఫలం
బింతయ్యెకానిమ్ము రా, జీవాప్తాన్వయవార్ధిశీతక
ర సీచి తంబు సీతాపతి. 95

మ. కరిరా జామకరేంద్రచేతఁబడి దుఃఖస్వాంతుఁడై
పల్లరు, న్నొటవెట్ట నివివచ్చి బ్రోచుట నిజంబో

కల్లయో శాస్త్రముల్, ధరపైఁబల్లుటఁజేసి నమ్మి
తియథార్థంబైనరక్షించు ద,బృరయైన నివ్విడనా
డు మేమి కలయింపంబోకు సీతాపతి. 96

మ. తొలిపల్కు ల్గొనిపోయి సోమకుఁడు సంతోషం
బునన్ వార్ధిలో, పలదూరంగని వానిపెంపడఁ
చి యాప్రాబల్కులవ్వేళన, ర్తిలిచే నల్వకొసంగి
లోకములు కీర్తింపంగఁజెన్నొందునీ, చెలువంబై
తగుమత్స్యరూపమునకున్ జేమోడ్తు సీతాపతి.

శా. దట్టంబౌతమిపాలవెల్లిఁ దరువన్ దైత్యుల్ సుర
ల్ కవ్వఁపున్, గట్టున్ గ్రుంగ నెలుంగులెత్తి
వరదా! కాపాడుమంచున్ మొఱల్, వెట్టన్
గట్టుబిరాననెత్తితివి తాఁజేల్వేసమున్నానినీ, మె
ట్టుందమ్తులఁ గొల్చువారికరుదే మేలొట సీతా
పతి. 98

మ. కలనన్ దన్నెదిరించలేరనుచుఁ దాగర్వించి ము
ల్లోకముల్, గలయంద్రిమ్మరుచుండి నేల యవలీ
లంజుట్టి గొంపోవ బి, ట్టులుకన్ బట్టి హిరణ్య
నేత్రుని వరాహాకారమైత్రుంచి భూ, పలయంబె
ప్పటియట్లనుంచితివి భాస్వత్కీర్తి సీతాపతి. 99

మ. హరినీ స్తంభములోనఁ జూపుమని ప్రహ్లాదుంగ
రంభాపదన్, బరపన్ ఘోరనృసింహమూర్తివ
యి స్తంభంబందుజన్తించి నిర్జరులగ్గింపఁగనాహి

రణ్యకశిపున్ సంహారమున్ జేయవే?, ధరనీభక్తు
లసాధ్యు లేరికయినన్ దండింప సీతాపతి. 100

మ. తలపోయన్ జగదేకదాతవు మహాత్మా! మబ్బు
వార్వంపురా, కలుముల్ గెంటకయుండఁ జేయు
టకు లోకఖ్యాతియేనట్లుగా, బలిచేదానము
నేలమూడడుగులున్ బ్రార్థించిగైకొన్ననీ, చెలు
వంటై తగు వామనాకృతికి నే జేమోడ్తు సీతా.

మ. అవనీనాథులఁ బల్లరు న్వేదకి రోషాయత్తవి
స్ఫూర్తినా, హవలీలందెగఁగూల్చి వే నిజకుఠారా
మోఘధారాహతిన్, భవదీయాద్భుతకీర్తిచంద్రి
కలు దిగ్భాగంబులం బర్వభా, ర్గవరామాకృతిఁ
దాల్చి మోదమునభక్తత్రాణ సీతాపతి. 102

మ. జలజాతాప్తకులంబునందుదయమై సత్యస్వరూ
పంబుచెన్నులరన్ లోకములెల్లఁబ్రోచుచు నిశా
తామోఘకాండంబులన్, గలనన్ రావణకుంభ
కర్ణులను లోకఖ్యాతిఁగొద్రుంచిని, ర్తులసత్కీర్తిఁ
బ్రసిద్ధికెక్కితివి శ్రీరామాఖ్య సీతాపతి. 103

మ. యదువంశంబునఁ గోర్కిదీర నుదయంబై రా
మకృష్ణాఖ్యలన్, ముదమొప్పన్ శిశుపాలకంస
మురఁచాఱూరాదివిద్యేషులన్, గదనఁగోణిని
ద్రుంచి లోకములకున్ గౌరూహలంబిచ్చి నెమ్మ
దిఁ జెన్నొందవెభూరికల్తషవిరామా! రామ! సీ...

మ. అతిచోద్యంబుగ నప్పురాసురులభార్యల్ వేడ్కఁ
గావించుస, ద్వితముల్ మోసముగాఁగఁజేసి
యు సముద్యత్కిర్తిచే నిర్జర, ప్రతతు ల్పన్నుతి
సేయఁగానెగడునీబౌధావతారంబుసం, తతమున్
బ్రోచునుగాక నాదురితచింతల్బాపి సీతాపతి.

మ. దురితస్వాంతు లసత్యవాదులగుమర్దుల్ ధా
త్రిజన్మించి సం, కరవర్గంబయిపోవ నాఖలుల గి
న్కొన్ద్రుంచి ధర్మంబు సు, స్థిరతన్ నిల్పవె కల్కి
మూర్తివయి రాజీవాసనస్తుత్య భా,స్కరవంశాం
బుధిపూర్ణశీతకర భక్తత్రాణ సీతాపతి. 106

శా. స్వర్ణక్షౌఢరధీర నీగుణకథాజాలంబు సద్భక్తిచే
వర్ణింపన్ మదిగోర యీశతకమే వాక్రుచ్చితిన్
దీనిసం, పూర్ణానుగ్రహదృష్టిఁ గైకొని ధర్మ
బోషించి సాయుజ్యసౌ, ఖ్యాన్తోరాశినిదేల్పు
మీఁద రఘువర్యారామ సీతాపతి. 107

మ. పుడమిన్ సాహెబు గాణవంశకలశాంభోరాశి
సంపూర్ణచం, ద్రుఁడు వీరన్నకు రాజమాంబకు
సుపుత్రుండైనరామన్న సొం, పడరంగా శతకం
బొనర్చియు సముద్యద్భక్తి సర్పించెఁ బ్రే, ముడి
చేఁ గైకొని ప్రోవు డెప్పుడును లేముల్బాపి
సీతాపతి. 108

సీతాపతిశతకము సంపూర్ణము.

పీఠిక.

ఈశతకమురచించినకవి రేమెల రామదాసుఁడు. ఇతఁ డార్యేలనియోగిబ్రాహ్మణుఁడు. అప్పయసూరి వేంకమాంబలకుమారుఁడు. ప్రతివాదిభయంకరము సింగరాఛార్యులవారి శిష్యుఁడు. రావుగంగాధరరామారావుగారి పరిపాలనమునందున్న దుగ్గుదుర్తి గ్రామనివాసి. ఈయంశములు శతకాదియందలి పద్యములవలనఁ దెలియవచ్చుచున్నది. గంగాధరరామారాయప్రభువర్యులు క్రీ. శ 1870 ప్రాంతము లందుండియుంటచే నీకవియు నప్పటివాఁడనియుఁ బితాపురసమీపనివాసియనియుశతకకవులచరిత్రకారులు వ్రాసియున్నారు. పీఠికాపురసంస్థానప్రభువులగు నే గంగాధరరామారావుగారికాలమున నీకవి యుండెనో శతకమున విస్పష్టముగఁ దెలుపఁబడక పోవుటచేఁ గవిజీవితకాల మెంతవఱకు నిశ్చితమొ నిర్ధారణముచేయ నయితీకాదు.

ఈశతకమునందు భక్తమంచారమనఁదగు శ్రీరామమూర్తి యభివర్ణితుఁడయ్యెను. ఇందలిపద్యములు ధారాశలైలితో సులభగ్రాహ్యములై పఠనీయములై యున్నవి. స్వతంత్రభావములు మనోహరముగా నుంటచే నీశతకమును భక్తిరసశతకసంపుటమునందుఁ జేర్పఁబూనితిమి.

ఇందలిసీతిపద్యములందుఁ గృతివిక్రయము, కన్యా
విక్రయము, అన్యాయవర్తనము, ఈషణత్రయము,
యాచార్జ్యదైన్యము, దరిద్రావస్థలోనగునంశములను
గూర్చినపద్యములవలన గ్రంథకర్త సంసారకష్టములకు
లోనై నానావస్థలకుఁ బాలై భవతారకుఁడగు శ్రీరా
ముని తారకనామస్తరణమున కీశతకము రచించెనని
తోచును. భక్తిరసపద్యములలో శ్రీరామునిదయా
శాలిత్వము దివ్యమంగళసుస్వరూపము భక్తత్రాణ
పరాయణత్వము కొనియాడఁబడెను. దశావతార
వర్ణనమునుగూర్చియుఁ గొన్నిపద్యములు రచింపఁ
బడెను.

దాశరథీశతకమునందును రామతారకశతకము
నందు శ్రీరామకర్ణామృతమునందువలె నీశతకము
నందును శ్రీరామలీలలు మనోహరముగ వర్ణితము
లైయుంటచే నీశతకము రామభక్తుల కవశ్యపఠ
నీయము.

నందిగామ. }
20-10-25. }

ఇట్లు భాషాసేవకులు
శ్రీమద్విరమణకవులు,
శతావధానులు.

శ్రీ రస్తు.

రేమెల రామదాసకవికృత

మహిజామనోహర శతకము.

ఉ. శ్రీరమణీమనోహర యశేషఋషీశ్వర దేవతా
శ్రీతా, పూరిత పాదపద్మములకు న్బ్రణమిల్లి
రచింతు నేడు సం, సారగభీరఘోరతరసాగర
మేను తరించఁగోరి నీ, తారకనామ కావ్యము
యథావిధిగా మహిజామనోహరా. 1

ఉ. రేమెలవంశసంభవుండ రేణిగ నార్యైలగోత్ర
జుండ నో, రామ సురారిభంజన సురార్చితవిగ్ర
హారామదాసుండఁ, కామ మెలర్ప నొక్క
శతకంబును గానుకగా నొనర్చి మీ, వామప
దాబ్జముల్ గొలుతు వ్యాసనుతా మహిజామనో
హరా... 2

ఉ. అప్పయసూరి సౌమ్యగుణి నంచితశీలిని వెంక
మాంబనుఁ, ఒప్పుగఁబెండ్లి యాడి ధర నుత్తమ
చర్యలఁగీర్తిబొందె యా, కప్పురగంధికిఁ చతు
రగర్భజ రామయనామధేయుండఁ, దప్పకఁ
జేతు మీభజన దాసుండనై మహిజామనో...

ఉ. ధైర్యమును న్నహత్వమును ధార్మికమున్దనధాన్య
సంపదా, దార్యమహాతపస్విభయదాకృతి పండిత
కోటికి న్నదా, వార్యము సూరినట్టిప్రతివాది భ
యంకరయార్యసింగరా, చార్యులశిష్యుడ ని
మలచక్రధరా మ... 4

ఉ. బాధలుమాన్పి ధీరప్రతిపక్షిభయంకరులైన రావు
గం, గాధరరామరావు కరుణారసభావముఁబూ
ని బ్రోవఁగా, మాధవ దుగ్గుదుర్తిపురమందు
నివాసముఁజేయుచుందు మో, రాధమనోహ
రా కలుషరాగహారా మ... 5

ఉ. శ్రీరమణీయ మీచరణసేవయు మా కనయం
బొసంగుమీ, తారకనామమంత్రమును దాండ
నమాడఁగ నాదుజిహ్వాపై, ధారణఁజేసి నాయ
ఘము తర్లఁగఁజేయుము శేషశాయి మీ, బారి
కిఁ జేరినాడసుమి పాపహారా మ... 6

ఉ. పావనరామమంత్రమును పాటిగఁబొందుట యె
న్నఁ డబ్బునో, భావమునందు మీచరణపద్మము
లెప్పుడు నిల్పుటెన్నఁడో, భూవర మీదయార
సము పూర్ణముగా మరివచ్చుటెప్పుడో, పావ
నుఁజేయ శక్తుడవు పాపహారా మ. 7

చ. పదములు నమ్మినాడ నతిపామరుడంచుఁ దలంప

కయ్యమీ, సదమలపాదపద్మములు సారెకుఁ
గొల్చినవారిదోషముల్, పదపదమంచుఁ ద్రోతు
వట పాయక నామొఱయాలకించి నీ, వదనముఁ
జూపవేమిటికి వాలిహారా మ... 8

ఉ. రమ్మిక జాలమేల నను రాపులుఁబెట్టకు దాస
కామ ని, న్నమ్మితి రామ నీదుదయ నాపయి నిం
చుకరాదదేమి మీ, కమ్మితి దేహమింకనిజ మా
రడఁబెట్టకు సూరికామ ని, న్నమ్మికచేతఁ గొల్చె
దను నామదిలో మ... 9

ఉ. ఓరఘురామయంచు బలుకోరికఁ బిల్వఁగ నేల
రావు రా, నేరము చాలఁగల్గినను నీరజనాభ
సహింపఁగాఁదగున్, గూరిమిచేత నీవు నను
ఘోరభవాంబుధిలోన వేసటల్, దూరముఁజేసి
యేలుమిక దోషహారా మ... 10

ఉ. కాముకుఁడంచు నీవుననుఁ గాలభటాళికిఁ జేర్ప
కయ్య యో,తామరసాక్ష దీను నిటుఁ దాపము
నొందఁగనేచ నాయమా, కోమలదేహ నామ
నవిఁ గూరిమితో వినరాద నాపయిన్, దామస
మేలనీకు నిటు దాసునిఁగా మ... 11

చ. ఘనుఁడవటంచు నమ్మితి నఘాళులఁదోలుము రా
మదాసుని, వ్ధనతగఁ బ్రోవరావ ననుఁగంజదళా

క్ష నిరాకరించుట, స్తనమున యెన్నఁ డెంచకు
రమాపతి యెట్లుఁదలంచినావొ యీ, తనువును
నమ్మలేదుర సదామదిలో మ...

12

ఉ. వాసిఁదొలంగి నీభటులు వ్యాధినిబొందినఁ గీర్తి
యేరిదో, రోసములేక దాసునెడ రూఢిగఁ బ్రో
చెడివాఁడ వంచు నే, దోసిలియొగ్గి సంస్తుతులు
దోషహరా నినుఁ జేయుచుందు నీ, దాసులలోన
నేనొకఁడ దాసుఁడనై మ...

13

చ. కరివరు నేలినావు మునుఁ గాంక్షయొకింతయులేక
కాకమున్, శరణనివేడఁగానె దయశాలివి
యై కరుణించినావు నా, మొరవిని కావవేమి
నిను మోదముతో స్తుతిసేయుచుందునో, తరణి
కులేశ యీభవము ధన్యతకై మ...

14

ఉ. చూడఁగ నీషదద్వయముసొంపు నుతింపఁగ నెం
తవాఁడనే, వీడను నీదుభక్తియును నేమలుపా
టుననైన నామదిన్, వేడెద రామ రామయని వే
డుకతోడ భజింపుచుందు నీ, వాడను నన్నుఁ
బ్రోవు మిఁక వాలిహారా మ...

15

ఉ. వాదముజేసి దాసపరివారజనంబులలోన నుండె
ద, న్నాదనినీవు యేవిధము మాయలుజేసిన నీదు
భక్తిచే, నాదరిజేరకుండఁగను నొరనిదాసులు

మెచ్చ రో లెద, న్వాదమె మీకునాకు మరివా
లిహారా మ... 16

చ. మరణమునొందు వేళ నినుమాటికి పన్నగశాయి
యంచునే, దిరముగఁబల్కుఁజాల నను దీనదయా
పర యేమిజేతువో, యిరవుగనిప్పుడేమిదిని యీ
శ్వరపూజిత నీదునామము, త్తరచి తరింపఁగో
రెద సదామదిలో మ... 17

ఉ. జాలముసేయఁగాఁదగదు చాలురనాపయి పంత
మేలరా, జాలియొకప్పుడైన ననుఁ జాలఁగ నమ్మిన
వాఁడటంచు నా, పాలిఁటఁ బుట్టదాయె భవబంధ
ము లేగతిఁ బాపువాఁడవో, దూలితబాధ బెట్ట
కిక దోషహారా మ... 18

ఉ. దాసులు వెంట వత్తురని దానవమారణ వైన
తేయునిన్, వాసిగఁజూచి నీవతని వాహనమకా
టకుఁ గారణంబగున్, భాసురహస్తిగుఱ్ఱములు
పల్లకియుండఁగ వైనతేయునిన్, వాసిగ నెక్కు
టేమిటికి వాలిహారా మ... 19

ఉ. నారదగానలోలతను నామొఱవీనుల నాటదా
యెనో, తారకరామనామములు దాసులుబాడు
చుచుట్టుకుండిరో, పారము లేనిపాతకుని భారము
గావినియూరకుంటివో, నేరము లేదు యుండినను
నేలగదే మ... 20

ఉ. విన్నప మాలకించు పరవీరభయంకర నీదునామ
ముల్, సన్నుతిజేయుదాసులకు సాదరమోక్ష
మొసంగినావు నీ, కన్న మహాత్ముడు గలఁడె
కానకపోయితి నిన్నినాళ్లు నా, కన్న దురాత్ము
డు గలఁడె కంసహరా మ... 21

ఉ. చిత్తమునందు నీపయిని చింతయొకప్పుడు మాన
లేదు నీ, చిత్తమునందు నన్తరచి చిక్కులు బెట్టె
గనేల రామ మీ, చిత్తము నింత బింకముగఁ
జేసితె దాసుఁడు యెట్లునోర్పు మీ, చిత్తము కె
ట్లుదోచినదొ చిక్కదురా మ... 22

ఉ. ఎంతనివేడుకొందు నిను యేమనిదూరుదుయేమి
జేతురా, పంతముకెంతవాడ బలుపంతముజేయ
కు మోర్వఁజాల నీ, వింత శిలాత్తకుండవనియెన్న
డెటుంగక పోయినాను నే, నింతటిలోనె తేలి
తని యెంచకుమీ మ... 23

చ. కరివరునిన్ విభీషణుని గాకమునున్ గుహు
నిన్ గుచేలునిన్, మరియును గుబ్బనున్ రవికు
మారుని నాదిగఁగాచినావు గా, నరమరలేక నీ
పునటునన్నొకనిన్ దయఁజూడకుందువా, పరమ
ముసీంద్ర యోగిజనపాపహారా మ... 24

ఉ. ఏమిరరామ నన్నిటుల నేచుట ధర్మముగాదు

యేలరా, పామరుగాచుటే బిరుదు పావనరామ
తలంచి చూచినన్, బామరుగానివాని భువిఁ బా
లనఁజేయుటగాదు కేశవా, నీమది నెంచిచూడు
మిఁక నిక్కమురా ము... 25

ఉ. ఒక్కొక్కవేళ నిన్నదిని నోరఘువీర దలంపకుందు
వే, రొక్కొక్కవేళ మీసాగసురూపము జూపుమ
టంచు వేడుదున్, మక్కువచేత వీనిని సమత్వ
ముజేయుము నీమనంబులో, తక్కినకోరికేల
పటుడై త్యహారా ము... 26

ఉ. నీదయరాదు నాపయిని నేఁ డెవరిన్ కరుణించమం
దునో, యాదవవంశపావనుడ యాదరమిం
చుక పుట్టదాయె నీ, పాద సరోరుహంబులును
భావములోపల వేడువారికిన్, నీదగు సన్నిధి
చ్చితివి నే నెరుసా ము... 27

చ. సనకసనందనాది మునిసంఘమె చాలునటంచు
నామొఱి, ల్దినమును వీనులన్వినియు దీక్షవహిం
చియుఁ బ్రోవకుంటివో, ననునటుగాక చాలగ
ను నాపద బెట్టదలంచినాడవో, మనమున కుందు
బుట్టై నిక మాన్పగదే ము... 28

చ. పరులను వేడనంటి నినుఁ బ్రార్థనఁజేయుచునుంటి
నిత్యమున్, దరగని పాదసేవయును దాసునకివ్వును

మంటి శ్రీహరి, పరమపదం బొసంగుటకుఁ బాత్రుఁ
డనై తినొ లేదొ దెల్పవే, పరమదయాంతరంగ
బహుపాపహారా మ... 29

చ. పటుతరమైన మాయలకు పన్నగభూషనుతప్ర
తాపనే, నెటువలె నోర్చువాఁడ జగదీశ్వర నన్ను
ను గావకున్న యా, చటులతరమ్ము నన్నుడుకు
చిమ్ముచునుండెడి పాపవారిధిన్, యెటుదరిజేరు
వాఁడ నిఁక నేలగదే మ... 30

ఉ. ప్రోచిననీవు నన్ను విడఁజూచిన నీకృపఁగోరి
యుండితిన్, భూచరభేచరాళికిని బోషకకర్తవు
నీవెరామ చై, జూచి కృపాకరుండవని సంతస
మంద భయంబుగోరితే, యోచనబుట్ట దిచ్చుట
కు యోగినుతా మ... 31

చ. శరణని మిమ్మువేడఁగను శత్రునితమ్ముఁడటంచు
నీమదిన్, నిరసన బుట్టకుండఁగను నెమ్మదిగా దయ
నేలినావు నే, నిరతము నిన్నుఁగోరి కరుణించుమ
టంచు భజించివేడఁగా, కరఁగదు నీమనంబెటు
లు కంసహారా మ... 32

ఉ. భావజ శత్రుమిత్ర భవబంధవిమోచన శస్త్రదీ
పికా, పావన నీలగాత్ర నవపద్మదళాయతనేత్ర
శ్రీకరా, బావనమాలసూత్ర ఘనపంకజధామ

రమాకళత్ర నా, భావమునందు కల్తషము బాపఁ
గదే మ... 33

ఉ. రంగదరాతి భీషమణిరాజవిరాజితభూష గోపి
కా, సంగసమగ్రవేష ననయంబున దాసజనాళి
పోష ని, ర్భంగతరంగ సంఘములపాప పయో
నిధి శోషకామ దు, స్సంగతిఁ బొందకుండఁగను
జేయగదే మ... 34

ఉ. దానవసంహారాయ రణదర్పిత శూరహారాయ
సేవకా, ధీనదయారసాయ జగదేకవిరాట్పురు
షాయ శ్రీరమా, మానసపద్మభృంగ యతిభాసిత
మంగళవిగ్రహాయ నా, మో నమయంచు మ్రొ
క్కిడుదుఁ బ్రోవగదే మ... 35

ఉ. దీనజనాళిఁ బ్రోచుటకు దిక్కెవరింకను సామి
యీవిధిన్, దీనతఁ బెట్టనేల భవదీయకటాక్షము
రాద నాపయిన్, కానిర నిన్ను నమ్మగను కష్ట
ము పెట్టఁదలంచినావుగా, కానకచేసితి న్నఘ
ము గావగదే మ... 36

ఉ. ఎన్నగరాని యాయమునిహింసకు లోఁబడకుం
డ మున్నె వో, పన్నగశాయి కాయమున బల్లి
యు దప్పక మున్నెవో మహా, పన్నశరణ్య కాల
భటబాధలు జెందకమున్నె రామ మీ, సన్నుత

పాదపద్మములచాటున నుంచుము ప్రేమతోడ
నా, విన్నప మాలకించు యతివేగముగా మ...

ఉ. రామ యనేకరాక్షసవిరామ సదాసుగుణాలలా
మ నీ, నామసుధారసంబు మరి నాకును దృష్టిని
బొందనియ్యవే, సామజరాజరక్షకుడ సంతత
ము న్భజించి నమ్మితిన్, కామవికారము ల్లఱఁ
చి కావగదే మ... 38

ఉ. చేసితి దుష్టకృత్యములు జీర్ణవయస్కుల జూచి
నన్నితిన్, రోసితి సజ్జనుల్పయిని రోసముజేసితి
రామరామ నే, జేసిన నేరము ల్దలఁచి చిక్కులు
బెట్టుకు దాసకామ నీ, దాసులలోన నేనొకడ
దాసునిగా మ... 39

ఉ. పాపములన్ని నీవు యెడఁబాపెడి సామివటంచు
నన్నితిన్, యాపదఁబాపవే పరమయార్తశరణ్య
కృపాకరుండవై, జూపుము నీదురూపమిటు సూ
రిజనస్తుత నీవెదిక్కు ను, దీపిత శత్రుమూర్ధ్నిచర
దివ్యశరా మ... 40

చ. మనవి పరాకుగా వినకు భాసురతేజ మదీయదో
షము, ల్దునిమి నిరంతరంబు కృపతోఁ బరిపాలనఁ
జేయుమయ్య మీ, తనయుని మీఁదయింత ద
యదప్పిన వేరెనికేమనందు నీ, మనమున కిట్లుదోఁ
చినద మంచిదటే మ... 41

ఉ. నీసరి దైవముల్లలరె నిశ్చయమాధర మానవా
ళిలో, నాసరి పాతకుల్లలరె నమ్మినదైవము నీవె
పాపము, వీ్వసముజెందకుండ నను వేంకటనా
యక జేయుమయ్య యా, బాసును జేయకయ్య
భవబంధహారా మ... 42

చ. అతికఠినుండవీవు బహునాపద బొందినవాండ
నేను నీ, మతముకు జాలిబుట్టదెటు మంచిది బం
గరురంగశాయి నా, పతితము మాన్ప వేరొకరు
భారకులెవ్వరు నీవుదప్ప న, న్నితరులు లేరు గా
చుటకు నేలగదే మ... 43

చ. దినముదినంబునందు యతిదీనుండనై బ్రతిమాలు
చుండఁగాఁ, గనికరమెంతలేదో కడకంటినినైన
నుఁజూడవైతి వే, మనఁగలదీర్ఘకోప మిఁకమాని
ననుగ్ గృహఁజూడుమయ్య మీ, తనయుండఁగాన
నేను ఘనదైత్యహారా మ... 44

చ. సలలితనీదునామ జపసంగతెఱుంగ గిరీశగాను స
ద్విలసిత పాదపద్మభవదించుకరేణు మహత్ప్ర
భావమున్, దెలియ నహల్యగాను జగతీవర నీ
మృదుసత్యభాషలన్, దలఁపఁగ రావణాను
జుని తమ్మునిగాను భవద్విలాసముల్, దెలిపిస్తుతిం
ప నాతరమె దేవనుతా మ... 45

ఉ. నీదగురాకగోరి ధరణీతలమందున స్వాతివాన
కుఁ, మోదముతోడ శుక్తివలె భూమిజనాయ
క నున్నవాఁడ నా,మీఁదను నీకు నింతచలమెం
దుకు నిన్ను నునమ్మియుంటి రా,రా దరిఁజేర్చి యే
లగదరా కృపచే మ... 46

ఉ. ఘల్లసరోజనేత్ర ఘనపుణ్యచరిత్ర విభూతిరాజి
తా, వల్లవరాజపుత్ర శశివంశజునర్జునమిత్ర గోపి
కా, యుల్లసరోజమిత్ర ఘనయోగిజనస్తుతిపా
త్రరామ నా, యుల్లములోపల న్నిలుముయోగి
నుతామ... 47

చ. దురితభరంబుదోలి మరితుచ్చమతంబు వధింపఁజూ
లి ని, బృరపు సుబుద్ధినేలి పటుభానుజదూతలఁ
బారదోలి శ్రీ, ధర తవపాదపద్మ సుధధారలు
గ్రోలి భజించువాఁడె రా, తరగనిపుణ్యశాలి
ఘనదైత్యహారా మ... 48

ఉ. భావజకోటిరూప భవబంధవిదారణరూప పాం
థు రా, జీవయశఃకలాప పరచిత్తభయంకరచాప
యో మహా, దేవనుతప్రతాప జగదేకవిరాజిత
భూప రాగదే, కావగదే ననుం గృపను కంసహ
రా మ... 49

చ. వలదు చలంబు నాయెడను వారిజనేత్ర దయాస

ముద్ర న, న్నలసటఁబెట్ట నీకు మరినాయముగా
దని యెంతవేడినన్, పలుకవు యింకనే నెవరిపా
లికిఁ జేరుదునయ్య యయ్య నీ,తలఁపునఁ జాలిఁ
బుట్టదెటు దైత్యహారా మ... 50

ఉ. నీపదభక్తిసల్పుచు ననేకములైన దురంతకార్య
ముల్, పాపమనంబుచేత పరభామలకొఁగిటఁ
జిక్కిచేసితిన్, పాపుడటంచునన్ను యెడఁబాయ
కు సామి తరింపఁజేయవే, తాపము నొందఁజాల
పటుదైత్యహారా మ... 51

ఉ. నీదరిఁ జేరినాఁడ బహునేరములెన్నక నాదరంబు
చే, నాదుభయంబుదీర్చి శరణాగతచిహ్నము
బొందవయ్య రా, మా దయయేలరాదు పర
మాపుడవంచును కోరియుండితే, ఘేదముబెట్టు
చుండితివి క్రూరహారా మ... 52

ఉ. కోరినకోర్కెలిచ్చెదని కుంభినిలోపల యార్యు
లందఱున్, భూరిగఁజెప్పుచుండఁగను బొందుగ
వింటి నిజంబునై తె సం,సారభయంబువాపి ధరఁ
జారుతరంబగు మోక్షమార్గమున్, నేరములెన్నొ
యున్న నికనియ్యగదే న... 53

ఉ. ఎన్నటికైన నిన్ను వదియందున సంతసపాటు
తోడ నా, కన్నులనిండఁ జూచుటకుఁ గల్గునొ

గల్గదొ దెల్పవయ్య యా, పన్నతఁ జెందునయ్య
భవబంధముచేతను బ్రోవవయ్య రా, వన్న పరా
కదేల వినుమా మొలక మ... 54

చ. దురితపయోధిలో మునిగి దోరకమున్నె జరాది
రోగముల్, బిరబిరవచ్చి యీతనువు బింకము
నొంచకమున్నె కుత్తుకన్, గురగురలాడుచున్
కఫముఁ గూడకమున్నె భజించ దోషముల్, శర
మునఁ గూల్పవయ్య పటుచక్రధరా మ... 55

ఉ. ధీరత నిన్ను వేడుటకు దివ్యచరిత్ర ధ్రువుండఁగా
ను దై, త్యారిజనార్దనా పరమదైవమయంచు
నుతింపసాగ న, క్రూరునిఁగాను పామరుడ కృష్ణ
భవద్వినుతేనుఁజేయఁగా, నేరనుఁ జాలమేల కరు
ణించఁగదే మ... 56

ఉ. చేసినదుష్కృతిన్ దునిమిచింతను బాపిటుఁగార
వంబుచే, దాసజనాళిలోఁ గలపి ధన్యత నొందఁ
గఁజేయుమయ్యయో, భాసురచక్రధారి పరభా
సురశౌర్యహతస్వరూప నా, దోసము కొట్టివే
యుటకుఁ దోచదుగా మ... 57

చ. పరమకృపానిధే విమలపంకజనేత్ర హరేయటం
చు ని,బ్బరమతులై నిను న్భజన పాయకఁజేసిన
వారిపుణ్యముల్, తరమె వచింప శేషునకు ధాత

కునై ననునీదునామముల్, మఱవనిహఁడెపుణ్యుఁ
డగు మాన్యుఁడునౌ ము... 58

ఉ. కానుకలివ్వఁజాల కతికంధిగిరిశ . . . లట్లనీ,మాని
తపాదపద్మములుభావమునందు భజింపఁజాల నా,
దీనతఁ బాపవేల జగతీధవ చాలఁగ నమ్మియుండి
తిన్, దానవసంహారా దురితదైత్యహారా ము...

★ ఉ. దండధరుండుఁబెట్టు పటుదండన కేను భయంబుఁ
జెంది నీ,యండను జేరియుంటి నభయంబు ఘనం
బుగ నివ్వవేమి కో, దండకళాప్రవీణ భవదండ
నుజేరిన దాసకోటికిన్, దండిగ మోక్షమిచ్చితివి
దైత్యహారా ము... 60

చ. మునునిను వేడువారిని నమోఘముగాదయఁజూ
చినావు న,న్నును నటుఁజూడవేమి శరణోరఘు
రామ యటంచువేడుచున్, దినములు దుర్భరం
బుగను దీనదయాపర త్రోయుచుందు నీ, వినవు
యదేమి నామనవి వేదనుతా ము... 61

ఉ. తల్లివి దండ్రివంచు మరిదాత గురుండవటంచు
యేను శ్రీ, సల్లలితంబులైన పదసారసముల్ మది
నమ్మియుండితే, నల్లనిమేనువాడ కరుణారసమెం
దుకు బుట్టనయ్య నీ,యుల్లమునిండ కల్తషమె
యోగినుతా ము... 62

చ. మిమునిటు వేడుచుండఁగను మెల్లఁగఁబ్రాణము
 లెఱువోవునో, కమలదళాక్ష హానినిఁక కాలభ
 టుల్ గొనిపోవకుండఁగా, శమనుని కాజ్ఞ సేయు
 ము విశాలభలున్ దరి కావలుంచవే, మమ
 యిసునంటకుండ భవబంధహారా మ... 63

ఉ. రమ్మ విహంగవాహననిరంతరవైరము నీకునాకు
 వీ, సమ్మనులేదు నుండినను జక్కనిరామ క్షమిం
 చి నన్ను మీ, సమ్మఖమందునున్న మునిసంఘము
 లోపల నుంచివేయ దో, సమ్మలుద్రుంపవే దురి
 తసారహారా మ... 64

ఉ. బాములు నెత్తజాల ననుభావములోపల నుంచ
 వేల నా, సామివి నీవు చక్కగను శాంతముచే
 తను రావదేల ని, హ్మామునిఁ జేయవేల భవసాగ
 ర నీచులనీదఁజాల నీ, ధామమునందు దాచఁ
 గదె దైత్యహారా మ... 65

ఉ. శోపమ నాపయిన్ మదినిగూరిమిఁ బుట్టదు గావ
 రావు నా, పాపముయేమొగాని యొకమారిటుఁ
 జూడకనుంటివేమి యో, తాపసబృంద యీరిత
 సదాకఠినంబు వహించియుండితే, నాపద లెట్లు
 బాతు విను నందసుతా మ... 66

ఉ. ఎంతటివాడవయ్య విను మెన్నటికిన్ నినునమ్మ

రాదు నీ, చెంతనుఁ జేరియుండినను చిక్కులు
బెట్టఁదలంచితొర నే, నింతకు నేమిజేసితిని నీవు
యెటుంగని ఘోరకృత్యముల్, పంతముమాను
నాపయిని పాపహారా మ... 67

చ. నిను మరినమ్మరాదనుచు నేరములెన్నుచు బల్కి
నాఁడ నీ, మనమున ముద్దువాక్యముగ భావనఁ
జేయుము రోషగించకే, నను గృహఁజూడు దా
సుఁడ ననాదరణీయుఁడనైతి బ్రోవరా, తనువునిఁ
కే లనిత్యమిది దైత్యహారా మ... 68

ఉ. పొండని కాంక్షల నివ్విడిచి పూజలొనర్చిన వారి
దోషముల్, కొండలవంటివైన ధరఁగూలి హరిం
చక యున్నె నిత్య మా, ఖండలసంపదల్ భువిని
గల్గకయుండునె ముక్తికొంత కై, దండను నివ్వ
కున్నె తుది దైత్యహారా మ... 69

చ. దశరథరాజగర్భమున ధారుణియందునఁ బుట్టి
యేపునఁ, మశకములట్ల దానవుల మారణఁజేసి
సురాలికిఁ సదా, గుశలము నొందఁజేసి జనకోటికి
సంతసమబ్బునట్లుగా, దశదిశలెల్ల నేలితివి దైత్య
హారా మ... 70

ఉ. ఏటికి రామయీవరుస హింసను బెట్టెదు వోర్వఁ
జాల నీ, పాటికినైన నన్ను దమపాలికిఁ బిల్వము

రంగళాయి నా, కాటలఁబ్రోచినట్లు ననుఁగావఁగ
రాద చలంబదేలరా, తాటకసంహరా దురితదై
త్యహారా మ... 71

ఉ. శ్రీయుతమోములో పరమసేవకసాధుజనాళిఁతో
లస, చ్ఛాయలనీను హారసముదాయముతో
నతిశాంతమూర్తివై, రా యభయంబు నియ్యగ
దవే యపరాధినిఁ గావవే జగ, ద్వేయ గుణాల
వాల ఘనకీర్తిధరా మ... 72

చ. పరభయచక్రధారి భవబంధవిమోచనకారి యేల
రా, కరగదు నీమనంబు కనకాంబరధారి యిఁకే
మిజేతు యే, తెఱఁగున నాపదల్ గడతు దీనతఁ
బెట్టుట మంచియేకదా, వరమునియోగివంద్య
బహువ్యాధిహారా మ... 73

ఉ. స్నేహితుడైన యావరకుచేలునకున్ ధనసంప
దల్ బహూ, త్సహముతో నొసంగి మరి దాసు
నిఁగాఁ గృపఁజూచినావు వై, దేహివిభుండ యా
కరణి దివ్యముగాఁ గరుణించకున్న యో, శ్రీహ
రి యెందుఁబోదు నిక చింతిలుచున్ మ... 74

చ. కరుణ యొకింతరాదొ నను గాచుటకున్ మరివే
ళగాదొ నా, మొఱవిన నీకు నాదరముఁబుట్టకయు
న్నదొ యిట్లుగాక నన్, గరుణను జూడకుండు

టకుఁ గారణమేమి దయాసముద్ర నీ, దరిసెన
వెఁవ్విధిన్న గును వైత్యహారా మ... 75

ఉ. ఘోరము లైనబాపములఁ గూల్పఁగఁజాలిన
మేటివయ్యు సఁ, సారులకెల్ల నీవు సిరిసంపద లి
చ్చెడివాఁడవయ్యు నిఁ, భూరిగ గొల్చుభక్తు
లకు మోక్షమునిచ్చెడివాఁడవయ్యు న, నే్వీలు
గఁ జేసి తేమనుదు వేధనుతా మ... 76

చ. పలుకవదేల యో పతితపావన రామ యటంచుఁ
బిల్వఁగా, నలిగినయట్లు నుంటివిఁక నాదరమెప్పు
డుఁ బుట్టినయ్య నీ, తలఁపున శంకమాని భవదం
ఘ్రులుఁ జూపుము నమ్మియుంటి స, త్ఫలమునుఁ
బొందఁజేయఁగదె పాపహారా మ... 77

ఉ. ఇప్పుడు బ్రోవకున్న మరియెప్పుడు బ్రోతువు రం
గశాయి మా, యప్పువునీవు చాలఁగను యాదర
ముంచి ఘనంబులైన నా, తప్పులు గావు మీయె
డను దైన్యముఁ బెట్టఁగరాదు దీనుఁడన్, దప్ప
కఁజేతు మీభజన దాసుఁడనై మ... 78

ఉ. బంటను దాసపోషబిరుదాంకితరామ పురారిమి
త్ర నా, జంటనుబాయకుండఁగను చక్కఁగ రమ్మ
ని వేడుకొంటి నీ, వింటివా లేదో నాదుమొఱ
వీనులసోక పరాకదేల నా, దంటకు రావదేల ఘన
దైత్యహారా మ... 79

ఉ. ఎంతనివేడుకొందు జగదీశ్వర నాపయిఁ జేమనీ
కుఁ గా,సింతయునైన లేక మరిచిక్కులు బెట్టఁ
గరాదు నామొఱా,లింతువటంచు నమ్మితి నిలింపు
లగుంపులనేలుమేటి క,త్యంతము భారమా నను
దయామతిఁ బ్రోచుట గానరాదు మున్, దంతి
నిఁ గావవే కృపను దై త్యహరా మ... 80

ఉ. పాపపుబుద్ధిచేత బహుపాపము లార్జనఁజేయు
చున్ దురా, లాపము లాడుచుండెనని రాఘవ
రామ తలంపకయ్య నీ,దాపునఁ జేరియుంటి నను
దాసునిగాఁ గృపఁబొంచి నేరముల్, కోపములే
క బాహుగదె కూరిమితో మ... 81

చ. కరివరదా రమారమణ కారుణికోత్తమ భక్త
పాల నీ,మఱుఁగునఁజొచ్చియుంటి నను బంటుగ
నేలుము శాశ్వతంబుగా, పరమపదంబునందు
యతిభాతిగ నన్నునుపంగఁగోరితిన్, సరగుననీవె
యావరము శాంతముచే మ... 82

ఉ. ఏమిరరామచంద్ర నను నేలినవాడవటంచు వేడి
తే, కామితదాసుకోరికెను గైకొనకుంటివి యిం
చుకైన నే,నేమియుఁ జేయువాడ నిను నిష్ఠుర
వాక్యము లాడఁజాల రా,మా మనసందు వాద
మిక మాన్పవుగా మ... 83

ఉ. శ్రీవర మీపదాబ్జములు సేవయొనర్చుచు నమ్మి
యుంటి నా, భావములోన యోపరమపావననా
మ పురారిమిత్ర న, న్నావఁగ రాకయుండి చిరకాల
ముఁ జిక్కులఁ బెట్టుచుండితే, నావశమానె
యొర్పుటకు నాయమటే మ... 84

చ. చిలుకను నొక్కవారసతి చేరికఁ బెంచియు దాని
మాటికిఁ, బిలచిన రామరామయని భేదముసే
యక నీవు నంతనా, లలనకు మోక్షమిచ్చిన పురా
ణకథల్ నిజమైతె గామ నేఁ, దలఁచఁగ రావదే
మి ఘనదైత్యహారా మ... 85

ఉ. నాయముగాదు యింతకఠినమ్మువహించుట రం
గశాయి నేఁ, బాయని మోహజాలములు బంధ
ముచేతను జిక్కి బిల్చితే, నోయనిబల్కరాద
శరణొందిన దాసులఁగావ మేరగా, దాయదువం
శపావన రథాంగధరా మ... 86

ఉ. పాతకే గాచుటే పతితపావనరామ ధర్మిత్రిలోన
ప్ర, ఖ్యాతినిఁబొందు సామికని గానకఁజేసిన
దోషసంఘముల్, యాతన బెట్టకుండఁగ దయార
సమున్ మదినుంచి బాపవే, పూతకిసంహారా
దురితపుంజహారా మ... 87

ఉ. మానవకోటిలో దురితమానవుడంచుఁ దలంచి

నీమదిన్, హీనతఁజేయుచుండితివి యింతియెగా
ని దయాపరుండవై, బూనిన దోషముల్ దునిమి
మోదమునియ్యవు యింతఘంతమా, దీనుఁడ నీద
యాంబుధిని దేల్చుఁగదే మ...

88

ఉ. నాసరియైనపాతకుల నార్తుల నెందఱిఁ గాచితో
జగ, ద్భాసిని గాను మిమ్ములను దానవసూతి
తలంచినంతనే, భాసురరూపుతో వెడలి భక్తు
నిఁగాచియు నేడునన్ను నా, యాసముఁ బెట్టు
ఘేల దురితాళిహారా మ...

89

ఉ. నేనొనరించుపాపము లనేకము గుంపులుగూడి
యుండె రా, మానుజ వానినెవ్వరును బాపెడి
వారెటు లేరుగాన రా,వే నఘసంఘముల్
దునుమ వేల్పువు నీవె పరాకదేల లే,వే ననుఁ
గావరమ్ము యతివేగముగా మ...

90

ఉ. మేలుగ దాసకోటికి నమేయఫలంబులు నివ్వఁ
జాలి నా, పాలికిరాక నీవు పరిపాలనసేయక రా
మనామ మే, మూలను దాచుకొంగలవె ముక్తి
ప్రదాయక నాకుఁదెల్పవే, చాలగఁ జిక్కులన్ని
డకఁ జక్రధగా మ...

91

ఉ. ఏనికయెంతవేడినను యేమనవైతివి రామచం
ద్ర యీ, దీనతఁబాపి చక్కఁగను దిక్కయి

ప్రేమను గావకుండినన్, దీనులఁగావ నీవె మరిది
క్కనుమాట లబద్ధమానుగా, గాన చలంబు
మాని ననుఁ గావఁగదే మ... 92

ఉ. రామ యనేకనామ బహురాక్షసగర్వవిరామ
యోపరం, ధామ గుణాభిరామ నృపతారకసో
మ వినీలనీరద, శ్యామ శమాభిరామ భవసాగర
మగ్నత నొందకుండఁగా, త్రేమముగాను నన్ను
దరిఁజేర్చగదే మ... 93

చ. జలచరరూపమై వడిగ సాగరమున్ జొరఁబారిను
గ్రతన్, దలములుచేత యానిగమతస్కరవీరు
నిఁజీరివైచి రం,జిలుచును నాల్గువేదములుఁ జేకొ
నిచిక్కులువాపిధాతకున్, దెలిపియొసంగి తీవెక
ద దేవనుతా మ... 94

చ. ఘనమగు మంథరాచలముకవ్వముగా ఫణిరాజు
రజ్జుగా, నొనరించి దేవదైత్యులు పయోనిధిఁ
బూని మధింపుచున్నచో, చని యడుగంట కూ
ర్తమయి శైలము దాల్చినవాడ వీవెకా, కనక
విశాలచేలధర కంసహారా మ... 95

చ. ధరఁ గని చాపఁజుట్టినవిధంబునఁ జుట్టియుఁ గొం
చుఁబోయి సా, గరమున దాగియున్న కనకాక్షు

నిద్రుంచి వరాహమూర్తివై, ధరణిని తొల్లించం
దముగ దక్షిణకొమ్మనయై త్రిగ్రక్కునన్, విరివి
గఁ జేసితివెగద వేధనుతా మ... 96

చ. కనుగొన దేవబృందముల కద్భుతమైన నృసింహ
మూర్తిచే, దనుజులప్రాణము లైదర స్తంభ
మునం దుదయించి వక్షు మీ, పున విదళించి హే
మకళిపు నిద్రించు వడిన్ సురారినం, దనుగృహఁ
జూచితివెగద దైత్యహారా మ... 97

చ. పదయుగశంబు భూగగనభాగమునందిడి శౌర్య
ధైర్యసం, పదుండగు నబ్బలీంద్రు నొకపాదముచే
తలఁగ్రుంగఁద్రొక్కి పెం, పాదవఁ ద్రిలోకముల్
నముచిసూదనుకియ్య వటుండవైన యో, సదమ
లమూర్తివీవెగద చక్రధరా మ... 98

చ. ధరఁగల క్షత్రజాలములఁ దారుణ వీరపరాక్ర
మంబుచే, యిరువదియొక్కమారు పృథ్వీస్థలిఁ
గూల్చియు వారిరక్తముల్, త్వరితముగాను
పైతృలకు తర్పణమిడియు భూసురాళికిన్,
ధరను నొసంగితివెగద దైత్యహారా మ... 99

ఉ, ఆలమునందు తాటకిని యంతము నొందఁగనేసి
యాగమున్, పాలనఁజేసి గౌతమునిపత్ని కి శాప

ముమాన్ని రామసీ, తాలలన న్వరించి యతిద
ర్పితు రావణకుంభకర్ణము, ఖ్యాళి నధించితివె
గద ఖ్యాతిగనో మ... 100

ఉ. నందునియింట కృష్ణహలినామముతోడుత వృద్ధి
బొంది గో, మందలఁ గాచుచుండి వృషభాసురుఁ
డాదిగ క్రూరదైత్యులఁ, మందునిభ్రాతృవీటికి
నమందముగా వసియింపఁజేసి గో,విందుఁడవైతి
వీవెగద వేధనుతా మ... 101

చ. ఇలఁగలమానవాళికి నచింత్యవిరాట్పురుషస్వ
రూపముఁ, సులభముగాను నెల్లపుడుఁ జూపఁ
దలంచి దయాలవాల శ్రీ, లలితపు బుద్ధమూ
ర్తివయి లక్షణధామసుభద్రఁగూడిభూ,నిలయుఁ
డవైన సామి కరుణించఁగదే మ... 102

చ. కలియుగమందు సంకరనికాయజనంబును జూచి
పాపసం, కుల మెడలించ రౌద్రముగ ఘోటక
మెక్కి కరాసిఁబూని దు, హులఁ బరిమార్చి వేగ
మున తొల్లియుగంబు లధర్మపద్ధతిఁ, నిలిపిన
కల్కి వీవెగద నేరుపుగా మ... 103

ఉ. ఏలినవాడ నీపయినియేను బొనర్చిన వృత్తజాల
ముల్, మాలికగాను గైకొని యబద్ధములున్న
క్షమింపవయ్య గో, పాలకృపాలవాల భవబంధవి
మోచన నిన్ను నెప్పుడుకొ, జాలభజింపుచుందు
పటుచక్రధరా మహిజామనోహరా. 104

మహిజామనోహరశతకము

సంపూర్ణము.

పి ర క.

మానసబోధశతకము చిత్తబోధశతకములమూ
లమున ఆంధ్రలోకమునకుఁ జరకాలపరిచితుఁడైయు
న్న తాడేపల్లిపానకాలుకవి యీపార్థసారధిశతకము
ను రచించెను. ఇతఁడింతియగాక రుక్మిణీపతిశతకము
మంగళాద్రినృసింహశతకము లక్ష్మీశతకము లోనగు
గ్రంథములు గావించియున్నాఁడు. పానకాలుకవి
నియోగిబ్రాహ్మణుఁడు; శ్రీవత్ససగోత్రుఁడు. కవిని
వాసము కొండవీటిసీమలోనిదియుఁ గృష్ణాతీరస్థము
నగుతాడేపల్లి. ఇట కవివంశీయులు నేఁటికిని గలరు.
కవిజీవితమునుగూర్చినయంశము లటవిశేషించి తెలి
యరావుగాని కవి యిప్పటికి నూలుసంవత్సరముల
క్రింద జీవించియుండెననియు నితఁడు వైద్యమున
మిగులఁ జేరుగాంచినవాఁడనియుమాత్రము తెలిసి
నది. ఇతఁడు వైద్యనిపుణుఁడనుటకు నేత్రదర్పణమే
తార్కాణము కాఁగలదు.

క. పదిరెండుపర్వతంబులు

విదితంబుగ నదులురెండు విభుఁడు నృసింహుం

డదనైనదుర్గ మొక్కటి

పదపడి ముదమలరు తాడేపల్లి ధరిత్రిక్.

నేత్రదర్పణమునఁ బానకాలుకవి సహజముగఁ దనజన్మభూమిని గొనియాడియున్నాఁడు. తాడేపల్లి కొండలసంఖ్యపది రెండు, రెండునదులు పురినొరసిపాటుచున్నవి. నృసింహుఁడు గ్రామదైవతము. కొండపై నొకపూర్వదుర్గముగలదు. ఉన్నంతలోసరిపుచ్చుకొని మాతృభూమిగౌరవమును వేనోళ్లఁగొనియాడుపానకాలుకవి ధన్యుఁడు. ఇతనికవిత మృదుమధురముగానుండును. ముఖ్యముగా నితనిశతకములలో మానసబోధశతకమున కున్నంతప్రశస్తి మఱియొకదానికి లేదు.

ఈపార్థసారథిశతకము తిరువలిక్కేణిపార్థసారథిస్వామినిగూర్చి రచింపఁబడినది. ఇందలిపద్యములు విష్ణులీలలను గొండాడుచు శ్రావ్యముగఁ బఠనీయముగ మనోహరముగనున్నవి. కవి మంగళగిరిపానకాలరాయనిభక్తుఁడు కావున పానకాలరాయఁ డని పేరుదాల్చియుండును. ఇతనికవిత పానకమువలె మధురముగానుండుననుటలోసంశయమిందుకేనియులేదు. కవి తనప్రశస్తిని నేత్రదర్పణమున నిటులఁ జెప్పికొనియున్నాఁడు:—

గీ. అఖిలరాజాధిరాజసభాంతరాగ్ర
త్రాజితుఁడ సర్వవిద్యావిరాజితుఁడను.

ఈపద్యభాగమువలనఁ గవి రాజసత్కృతులనొందినటులఁ దెలియుచున్నది. ఆరాజులపేరులఁ దెలిపియుండునేని కవికాలము సులభముగా గురుతింపవీలుచిక్కెడిది. ఈకవిజీవితచరిత్రమునకు నితనిగ్రంథములకుఁ దాదెవల్లివాస్తవ్యులగు కవివంశీయులు కృషిచేసి భాషాభిమానమును బ్రచురింపవలసినయావశ్యకత విశేషించి కలదు.

అటువదిరెండుసంవత్సరములక్రింద మదరాసులో ముద్రితమైన దోషవంతమగు నొకజీర్ణప్రతి నాధారపఱచికొని కవియభిప్రాయములనుగుర్తించి సవరించి యెటులోప్రయాసమీఁద నీశతకమునకు శుద్ధప్రతిప్రాయఁగలిగితిమి. ఇతనికవితలో నందందు స్వల్పలోపములు గలవు. ఇట్టివి పానకములో నెఱి సులవంటివి. ఇతనిశతకములన్నియు ముద్రితములు కాకుంట పరితాపకరము.

నందిగామ.
1-2-25.

ఇట్లు భాషానేపథులు
శేషాద్రిరమణకవులు,
శతావధానులు.

శ్రీ రస్తు.

తాడేపల్లి పానకాలురాయకవికృత

పార్థ సారథి శతకము.

ఉ. శ్రీరమణీమణీశ సువసీకృతమానిమనోబ్జకోశ
శృం, గారవపుఃప్రకాశ మదకౌరవనైన్యవనా
శ్రయాశచా, ఊరగళోగ్రపాశ వృజినోరగసం
ఘపతంగమేశ ఘో, రారిచమూవినాశ సదయా
మృతనీరధి పార్థసారథీ. 1

చ. సమరముఖారిభీమ నుతసాధుజనావనకామమాని
హృ, త్కమలసహస్రధామ వ్రజకంజముఖీకు
ముదాళిసోమ స, ద్విమలగుణాభిరామ పరవీరభ
యంకరనామ దేవతా, విమతవిరామ పద్మభవ
వేద్యదయాంబుధి పా... 2

చ. గరుడతురంగ దివ్యమణికాంచనభూషణభూషి
తాంగ సం, గరరిపురాద్విభంగ సనకస్తుతదివ్యక
థాప్రసంగ సా, గరతనయాభిషంగ మురగర్వస
మీరభుజంగ దుర్భవో, త్కరతమసఃపతంగ మృ
దుతల్పపయోనిధి పా... 3

చ. పరమకృపాలవాల భవబంధవిమోచనశీల లోక
సం, భరణయశోవిశాల నిజభక్తజనావనభేల
శాస్త్రవో, త్కరవిపినాగ్నికీల కనకస్ఫుటదివ్యదు
కూల ధర్మరా, డ్వరసురసాలసద్గుణకదంబపయో
నిధి పా... 4

చ. తరణిశశాంకనేత్ర మదదానవమండలజైత్ర దు
గ్ధసా, గరదుహితాకళత్ర శుభకారణవిశ్వమహా
విచిత్ర సుం, దరఘననీలగాత్ర సురతారకదివ్య
చరిత్ర నీలకం, ధరనుతిపాత్ర పత్రికులనాధర
ధీహరి పా... 5

చ. సరసవచోవిలాస విలసత్ స్ఫుటకాంచనవాస
భావసం, భరితఘృణావికాస పరిపాలితపాదసరో
జదాస సుం, దరదరపాండుహాస నిరతస్ఫురితా
మితకీర్తిభాస సం, గరరిపురాణ్ణిరాస మురకంత
విలుంతన పా... 6

ఉ. ఘోరతరారిదూర ఘనకోమలచారుశరీర యా
మునా, తీరవిహార వల్లవసతీజనజార మునీంద్ర
మానసా, గార తుషారహీరకరకంతపటీరస
మానకీర్త్యలం, కార సుమేరుధీర మురగర్వ
హారా హరి పా... 7

చ. శరనిధిరాడ్లభీర హిమశైలసమానసుధీర హాట

కా, మరమణిహార మారసుకుమారశరీర రిపుప్ర
హార భా, సురఖగరాడ్విహార రణశూర శ్రుతిప్ర
జసార కాననాం, తరకరిదైన్యదూర నిజదాసజ
నావన పా...

8

ఉ. నందయశోదనందన సనందనవందన సుందరాంగ
సం, క్రందనవంద్యకుందరదరాజిత నందకహస్త
సర్వదా, నందముకుంద నందితసనంద జగత్త్రయ
తుంద యిందిరా, మందిర మందరోద్ధరణమంజుల
భూషణ పా...

9

చ. భవహరణంబులై సకలపాపవిమోచనకారణంబు
లై, శివసనకాదియోగిజనసేవ్యములై శుభదాయ
కంబులై, భువి బొగడొందుమీచరితముల్లాని
యాడెద నన్నుబ్రోవు మా, ధవ హరి వాసు
దేవ ఖిలదానవసూదన పా...

10

ఉ. వ్రేతలకోర్కిదీట కడువేడుకతోడ యశోదగ
ర్భసం, జాతుండవై విదర్భనృపజాతను రుక్మిణి
బెండ్లియాడి వి, ఖ్యాతిగ ద్వారకాపురము
కాపురమై విలసిల్లి యాదవ, వ్రాతము నేలితీవె
గద వాసవసన్నత పా...

11

చ. హలహలఘ్నారితోరుకుచయై పెనురక్కసివ్రేత
లెల్ల భీ, తిలఁ జనుదెంచి కృష్ణయివె తియ్యనినా

చనుబాలు ద్రావ నాఁ, కలి నెడలించునీకు
ననఁగా నొకగుక్కకు దానిప్రాణముల్, దొ
లఁ గిలఁ గూలఁజేసితివి దుష్టనిశాటిని పా...12

ఉ. గోపవిలాసినీమణులు గొల్వక కొల్వయి వారి
తోడ స,ల్లాపము లాడువేళల విలాసము కన్ను
లఁజూడనైతి నా, పాపవశంబుచేత నిఁకఁబల్తు
నిన్భజియించుచుందు నో, గోపకరూప కావు
నను కూరిమితోడుత పా... 13

ఉ. చిన్ని కుమార మన్ను దినజెల్లున నీకనిపల్కతల్లి లే,
దన్న ను నీవునమ్మ వటులైనను చూడుము నాదు
వక్త్రమం, చు న్నిఖిలప్రపంచమును జూపితివౌ
తలవాకిటన్ గృపా, సన్నమతిన్ యశోదకుఁ
బ్రసన్నుడవై మును పా... 14

ఉ. వెన్నలు బాలు నేతులును వేడుకమీఱఁగ గొల్ల
యిండ్లలోఁ, గన్నన మ్రుచ్చిలింప వ్రజకాంతలు
కుయ్యిడ నయ్యశోద ని, న్నన్నన తోలగట్ట
నటుమద్దులుగూలఁగ నీడ్చి శాపసం,ఛన్నుల
యక్షరాట్సుతుల సయ్యనఁబ్రోచితె పా... 15

ఉ. వేడుక చేలము ల్విడిచి వ్రేతలు నయ్యమునాప
గాంబులన్, గ్రీడలు సల్పుచుండఁగని కేరుచు
వస్త్రములన్ హరించి యా, చేడెలమానమెల్లఁ

గొని సిగ్గులువీడఁగఁజేసి వారుని, నే్వఁడఁగ చీర
లిచ్చితివి నేర్పున క్రమ్మఁ పా... 16

చ. ఇతరములేక ప్రేతలు యథేష్టముగా నినుగూడి
నిత్యమున్, బతిహితబంధుభావములఁ బల్కలు.
క్రీడలుసల్పి వేడ్కఁజొనఁతులితవైభవాప్తలయి
యంత్యమున న్భవదంఘ్రిపద్మసం, గతలయిముక్తి
గాంచిరి సుఖమ్ముగ మున్ హరి పా... 17

ఉ. నందునిమందలోన యదునందనులందఁ జమందభ
క్తిమీ, యందునఁగల్గివారుముదమందఁగసంపద
లందఁజెంది రా, నందము నందనందన సనందన
వంద్య ముకుంద కృష్ణ గో, వింద యటంచు నిన్ద
లఁచి వేడుకమీఁజఁగ పా... 18

చ. కుతుకమెలర్ప నింద్రునకు గోపకులందఱు విందు
నేయఁగా, మతిఁ దలపోయఁగూడదని మాన్యఁ
గ నప్పుడు దేవరాజు కో, పితుఁడయి తాళ్లవాన
గురిపింపఁగఁ గేలను గొండయై త్తి గో, పతతుల
భీతి వోగడచి పాలనఁజేసితె పా... 19

చ. సుతుఁడవటంచు నందుఁడును జుట్టమవంచును
గోపకామినుల్, హితకరివంచు గోపజను లిష్టస
ఖుండవటంచుఁ బొండవుల్, మతిదలపోయుచుం
దురు రమాయుతమూర్తిని నిన్ను వారలే, వ్రత
ములొనర్చిరో తెలియరాదుగదా మునుపా...

చ. నినుగని కన్యౌఱంగి విధి నేర్పున గ్రేపులగోపబా
లురన్, గొని చన ఛద్దవత్సముల గోపకుమార
కులన్ సృజింప న, త్తనయులఁ గ్రేపులన్ గని
ముడమ్మనఁ దల్లు లభేదబుద్ధిచేఁ, గనుఁగొనఁజేసి
తీవు మును కంసనిషాదన పా... 21

చ. వలువలు గంధమున్ పువులు వంటకమున్ ఫల
ముల్ జలంబు లిం, సలరఁగఁ బాయకాదిజను ల
ర్పణసేయ కటాక్షదృష్టిచే, వెలయఁగఁ బ్రోచి
నాఁడవని వీడక వేడుకఱోడ నీకథావలిఁ బరికిం
పఁ జిత్రమగు వారిజలోచన పా... 22

చ. పరగఁగ దుస్ససేనుఁడు సభాసదులందఱుజూడ
ద్రౌపదిన్, పరిభవమొందఁజేయ నిను భక్తియు
తంబుగఁ గృష్ణ వేడ న, పురమపతివ్రతామణి
కపారములై తనఁరారుచేలముల్, కరుణ నొసంగి
కాచితివి కంసనిషాదన పా... 23

చ. కడువడిబాణజాలముల గాసిలజేసెడివానిచూచె
దే, బెడిదపుచక్రధారలను క్షేప్తుని జంపుదు
నిన్నుఁగాతున, నివ్విడువిడు మర్జునా యనుచు విం
తగ గంతులొనర్చునట్టిసీ, యడుగులు జూపవే
దయ దయామృతసీరధి పా... 24

ఉ. భీమసుయోధనుల్ గన విభీషణరోషవిషాన్ని తవు